

**Afscheidsrede Laurent Thys
Directeur VCLB-Leuven
20-01-08**

Inleiding

Ongeveer een jaar geleden- of was het langer – reageerde Liesbeth van VKM op mijn mededeling dat ik binnenkort zou stoppen met CLB met “ Je gaat er toch niet stillekes onder door muizen.

Nu stillekes de boeken toe doen zonder afscheid te nemen van de CLB-bende was niet aan de orde. Integendeel..ik denk nog met ontroering daaraan terug aan het afscheidsfeest

Maar stillekes uit de netwerken verdwijnen leek me het normale scenario’ tot. Liesbeth en daarna nog een paar anderen met die reactie op de proppen kwamen.

“ Maar kunnen we dat dan niet combineren met het openingsfeest? “, werd op het directieteam geopperd. We organiseren een academische zitting waarop we even terugblikken en vooruitblikken op het CLB-proces.

Vandaar dat ik hier nu sta een beetje ontroerd verwonderd en overdonderd door jullie massale aanwezigheid

Nu, Ik wil het terugblik gedeelte doen door in het kort iets te zeggen over wat bij mij komt bovendrijven als ik de 7 CLB jaren overschouw: mijn CLB-beleving als directeur met een paar kanttekeningen en reflecties. Het perspectief en het opzet is dus beperkt.

Ik heb daarbij 4 punten op het oog

1.

Wat bij mij het eerste komt bovendrijven bij een terugblik over de voorbije jaren zijn die vele momenten van samen zoeken en denken en vooral dan die momenten van samen ontdekken : een oplossing die uit de lucht valt, een idee

dat ons doet goesting krijgen om er werk van te maken, een gedragen besluit...

Als ik dat vertel dan zie ik tal van dergelijke conversaties voor mij. Dat gaat van tweegesprekken mbt moeilijke dossiers, over geanimeerde vergaderingen tot bijeenkomsten van grote groepen – denkdagen of ontmoetingsdagen – die zorgvuldig werden voorbereid vanuit het leermodel van Kolb, de appreciërend benadering en de dialoog als communicatievorm

Iedereen uitnodigen en aanmoedigen om, wat hij/zij denkt en voelt mbt een bepaalde kwestie waarop hij/zij betrokken is, op tafel te leggen en daarbij dan van op de zijlijn het zoekproces naar een gemeenschappelijke grond ondersteunen

De collectieve intelligentie aanboren en daarvoor de discipline van de dialoog ontwikkelen.

Ik stel me voor dat deze vorm van communicatie tot de kern van de relationele praktijk van CLB's moet behoren- zowel intern om de organisatie levendig en dynamisch te houden (het moet swingen om het met Weggeman te zeggen) als extern om de kwaliteit van de dienstverlening te verhogen.

Die kwaliteit is immers niet enkel afhankelijk onze deskundigheid of expertise. Professioneel handelen staat op 2 pijlers. De andere pijler is het intermenselijk contact en dat vraagt aandacht voor de beleving en het verhaal van de ander, mededogen en het goede hart zoals de Daila Lama zegt. Deskundigheid ingebed, ingevoegd in een contact van mens tot mens, dat werkt.

Het belang van het relationele wordt bijzonder duidelijk wanneer we te maken hebben met mensen die erg wantrouwend zijn ingesteld op grond van de vele kwetsingen die hun levens tekenen..mensen die in armoede leven of jongeren die voortdurend op de kop. Professioneel handelen is dan op de eerste plaats aanwezig zijn (presentie) , aandacht geven en uitnodigen zonder direct iets te willen veranderen

2.

Een tweede bovendrijver bij mij is : Er is ontzettend hard aan de weg getimmerd

We hebben veel structuren en systemen ontwikkeld die ons in staat moeten stellen om ons werk vakkundig – want op dat punt ligt de lat hoog - uit te voeren.

Dat gaat dan over een goed inschrijvingsverslag BuO, een sociale kaart die up to date is en gehouden wordt, een eigen model van beleidscontract, functieprofielen voor de eerste lijns werkers – arts, verpleegkundige, CLB verantwoordelijke , draaiboek profylactische maatregelen, procedures voor dossieroverdracht en gemeenschappelijk dossier, eigen nieuwsbrief, website, samenwerkingsprotocollen , stappenplannen met guidelines voor aanpak van dyslexie, ADHD, tienerzwangerschappen, enz..enz.... De lijst van concrete middelen en materialen die ontwikkeld zijn om de zogenaamde primaire en secundaire processen van de organisatie te ondersteunen is lang, heel lang

Onder leiding van veel gedreven en bekwame medewerkers en met hulp van provinciale en nationale koepels, is ons CLB schip stukje bij beetje – al varend - in elkaar getimmerd en ik ben niet weinig trots op wat die ganse CLB-bende hier heeft neergezet. Jullie zullen bij de rondleiding in het gebouw daar een glimp kunnen van op vangen.

Ik moet wel bekennen dat ik dikwijls wakker heb gelegen van de hoge werkdruk op ons CLB, bij mij en bij iedereen. We leggen de lat op organisatievlak hoog, het werk zelf dat op ons af komt wordt steeds zwaarder (intensifiëring van het beroep noemt Dolf Vandenberg dat), de verwachtingen van de overheden – de overheidsbemoedeningen - liggen steeds hoger (implementatiedruk) en de appreciatie voor de dagelijkse gang van zaken blijft vaak achterwege (we moeten bewijzen dat we ons geld waard zijn). Dit alles samen leidt tot onzekerheid en vooral stress op de werkvloer.

Hoe je dat spook van werkdruk kunt te pakken krijgen. Daar zijn we al van in het begin van CLB mee bezig en dat zal een blijvende zorg zijn voor de toekomst

3.

Wat mij vooral boeide aan CLB was dat men , via deze invalshoek, in de school en dicht bij het onderwijsproces kan komen. Een derde bovendrijver is het geheel van stimulerende contacten met leerkrachten, leerlingbegeleiders en directies, coördinerende directies en andere onderwijsverantwoordelijken.

Het feit dat die schoolbetrokkenheid bij mij een bovendrijver is heeft met 2 dingen te maken:

1ste

Ik heb een sterke interesse/passie voor het leer- en ontwikkelingsproces en de leeractiviteit van kinderen. Hoe je dat leren en die ontwikkeling van binnen uit kunt stimuleren, voeden, ondersteunen en eventueel sturen.

Ik dacht dat een CLB dicht bij dit leren en die ontwikkeling kon komen via hetgeen met dit leren en die ontwikkeling kan mislopen. CLB medewerkers kunnen via consultatie, schoolgerichte preventie (dat nog grotendeels moet uitgewerkt worden) en ondersteuning van het zorgbeleid - met de leerkracht, ouders en schoolteam - een antwoord zoeken op de vastgelopen leersituaties en daarmee ook meewerken om die leersituaties te optimaliseren

2^{de}

Ik moet jullie verder bekennen dat mijn gerichtheid op de schoolwereld ook te maken heeft met mijn gevoel van noodzaak aan onderwijsvernieuwing.

Ik ben groot geworden in de periode van contestatie – mei 68 (ik durf het bijna niet zeggen). Wij, de pedagogen(onder impuls van bv. Prof C Dekeyser) , keken toen naar onderwijs met boeken in het hoofd met titels als : “ Compulsary

Miseducation” (Paul Goodman), “Deschooling society” (Ivan Illich), “Freedom to Laern” (Carl Rogers); “Décoloniser L’enfant” en “Révolte contre le père” (Gerard Mendel) ; “L’echec scolaire” (Francoise Dolto), “Pedagogy of the Oppressed” (Paulo Freire) . De kritiek richtte zich het traditioneel leerstofoverdracht model (pedagogie de la salive, pedagogie dépositaire) op het totalitaire aspect in de machtsrelatie tussen leerkracht en leerling , op de school die de sociale ongelijkheid legitimeert en reproduceert, op de school die de volgzaam, van zichzelf vervreemde persoonlijkheid vormt.

Veel hoekjes van de radicaliteit van toen zijn afgerond.

Er is ondertussen trouwens ook hard aan de weg getimmerd. Ik heb veel leerkrachten en directies ontmoet die op zoek gingen naar hoe zij een ontwikkelingsondersteunende klas- en schoolklimaat en een uitdagende – krachtige- leeromgevingen voor alle kinderen kunnen maken.

CLB’s moesten (anno 2000) in mijn ogen de dynamiek naar meer leerlingengericht onderwijs ondersteunen. De basiszorg in de klas versterken en uitbreiden en mee vorm geven aan onderwijs op maat met bijzondere aandacht voor kinderen uit arme gezinnen en allochtone middens

Ik denk trouwens dat dit de conditio sine qua non’ zullen zijn voor de realisatie van het leezorgkader, waarbij ik de vraag stel of voor CLB ook op dit niveau (zorgniveau 1) nog een duidelijke rol is weggelegd

4.

Ik wil hier niet opstappen zonder mijn enthousiasme uit te drukken voor de intense activiteit die de Leuvense CLB’s – VCLB en CLB GO - hebben ontplooid in het tussengebied tussen school enerzijds en welzijn en gezondheidszorg anderzijds (buiten het proces van de integrale Jeugd hulpverlening)

Vanuit het CLB is er een heel net van samenwerking met externe diensten opgebouwd, niet alleen in het kader van individuele begeleidingen en om

protocollen af te sluiten maar vooral om samen projecten op het terrein van zorg voor jongeren op te zetten.

Bijvoorbeeld: 3-klap met Leren Ondernemen, Map leerzorg met Eureka, netwerk Leerrecht (met BJZ, Vlaams Fonds Voorzieningen, Arktos), samenwerking tussen CLB's , UZL en Cggz rond ADHD, autisme en opname in kinderpsychiatrie, overleg rond doorverwijzing BuO en GON met COS....

Vooraf de jarenlange samenwerking met leren ondernemen – een organisatie waar armen het woord nemen – in het kader van het project drieklap en daarbuiten – heeft voor onze CLB's een grote betekenis gehad: drempelverlaging, voeling krijgen met de binnenkant van armoede, werken met een ervaringsdeskundige, werk maken van een betere communicatie tussen school en ouders die in armoede leven.

CLB blijkt in het tussengebied tussen school en welzijn /gezondheidsvoorzieningen een belangrijke partner en soms een dankbare ankerplaats te zijn voor sektoroverschrijdende projecten die zich tot schoolgaande richten.

Ik moet daarbij toch nog zeggen dat, niettegenstaande we hier wel een en ander hebben neergezet, we tal van interessante programma's en projecten hebben moeten laten liggen hoewel we veel goesting hadden en er de competentie voor in huis hadden.

Ik denk Bijvoorbeeld aan: Psycho-educatie voor ADHD doelgroep, ondersteuning van chronisch zieke kinderen, deelname aan Buddy-project, ondersteuning van kinderen uit arme gezinnen in het kader van de preventieve jeugdgezondheidszorg enz..

Ik heb ervaren dat CLB's als organisaties hier nog een enorm potentieel hebben die zij nu onvoldoende kunnen ontplooien.

Besluit

Ik wil met deze noot dus eindigen. CLB's zijn organisaties die heel wat troeven hebben om op het terrein van de leerlingenbegeleiding een rol van betekenis te spelen. Ik ben blij er bij dat wanneer er in Vlaanderen geen CLB's waren men ze zou moeten uitvinden.

Tenslotte wil ik vooral mijn waardering uitdrukken voor de mensen die het dagelijks doen. Het is een veeleisende job om in die eerste lijn te staan met die veelheid van verwachtingen en om tegelijk een bijdrage te doen als lid van een organisatie en om tegelijk voor tal van moeilijke dossiers een overleg met de tweede lijn aan te gaan en om tegelijk de school te ondersteunen op de verschillende actieterreinen:GOK, spijbelen,gezondheid.

Ik dank voor de aandacht en ik hoop straks tijd te vinden om met ieder een gesprekje te voeren (en een kus en knuffel te geven)

Laurent